

DSM-5 “Çocukluk Ça?? Akut Stres Belirtileri ?iddeti Ölçe?i”

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *DSM-5 “Çocukluk Ça?? Akut Stres Belirtileri ?iddeti Ölçe?i”*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20224>

Özet

DSM-5 "Çocukluk Ça?? Akut Stres Belirtileri ?iddeti Ölçe?" (Orijinal İngilizce ad?: DSM-5 "Severity of Acute Stress Symptoms--Child Age 11-17" Form), travmatik bir olaydan sonraki bir ay içinde çocuk ve ergenlerde (11-17 ya?) ortaya ç?kan akut stres bozuklu?u belirtilerinin ?iddetini de?erlendirmek amacıyla geli?tirilm? bir ölçektir. Bu ölçek, Türkçeye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? yap?lm??t?r. Ölçek, özellikle klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda, travmaya maruz kalan gençlerin belirti düzeylerini objektif ve yap?land?r?lm?? bir ?ekilde saptamak için kritik bir araçtır. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda kullan?m? için psikometrik yeterlili?ini kan?tlam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Akut Stres Bozuklu?u, DSM-5, Çocukluk Ça??, Ergenlik, Travma, Stres Belirtileri, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometri

Yazarlar

Sapmaz, S. Y., Erkuran, H. O., Ergin, D., Celasin, N. S., Karaarslan, D., Ozturk, M., ... & Aydemir, O.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, Amerikan Psikiyatri Birli?i'nin yay?mlad??? Ruhsal Bozukluklar?n Tan?sal ve ?statistiksel El Kitab?, Be?inci Bask?s? (DSM-5) kriterlerine uygun olarak, 11 ila 17 ya? aral???ndaki çocuk ve ergenlerde akut stres belirtilerinin ?iddetini ölçmektir. Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yap?lmas?, Türk kültürü ve diline uygunlu?unu sa?lamay? hedeflemiştir.

Bu uyarlama çal??mas?, akut stres bozuklu?unun erken tan?s? ve müdahalesi için standardize edilmi? bir araç? klinik uygulamaya sunarak, travma sonrası stres tepkilerini de?erlendirme kapasitesini art?rmay? amaçlamaktadır.

Yap?

Ölçek, Akut Stres Bozuklu?u (ASB) tan?s?n?n temelini olu?turan, DSM-5'te belirtilen semptom kümelerini ölçmektedir. Bu kümeler genellikle be? ana ba?l?k alt?nda toplanır:

Giri? (Intrusion): Travmatik olaya dair istenmeyen an?lar, rüyalar veya tepkiler.

Olumsuz Duygudurum (Negative Mood): Sürekli olumsuz duygusal durumlar ya?ama yetene?i.

Ayr??ma (Dissociation): Gerçeklikten kopma, depersonalizasyon veya amnezi belirtileri.

Kaç?nma (Avoidance): Travmay? hat?rlatan içsel veya d??sal uyaranlardan kaç?nma çabalar?.

Uyar?lma (Arousal): A??r? uyan?kl?k, dikkat da??n?kl??? ve uyku bozukluklar? gibi fizyolojik tepkiler.

Geçerlik

Sapmaz ve arkadaşlar? (2017) tarafından yürütölen geçerlik çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amacıyla do?rulamalı faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, orijinal DSM-5 kriterleriyle uyumlu olan be? faktörlü yap?y? desteklemiştir. Bu bulgular, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?lar? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ayr?ca, ölçe?in yak?nsak ve ayr??an geçerli?i de incelenmi? olup, ilgili di?er psikopatoloji ölçekleriyle (örne?in, Çocuk Travma Sonras? Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi) beklenen düzeyde korelasyonlar gösterdi?i saptanm??t?r. Bu, ölçe?in akut stres semptomlar?n? di?er ili?kili ancak farklı yap?lardan ay?rt edebilme yetene?ini peki?tirmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirli?i aç?s?ndan de?erlendirilmiştir. İç tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alfa), ölçe?in genelinde ve alt faktörlerinde yüksek düzeyde bulunmuştur (genellikle 0.80'in üzerinde). Bu durum, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde aynı yap?y? ölçtü?ünü ve ölçme hatas?n?n düşük oldu?unu göstermektedir.

Test-tekrar test güvenilirli?i, ölçe?in zaman içinde kararlı ölçümler yapma yetene?ini de?erlendirir. Yüksek test-tekrar test korelasyonlar?n?n elde edilmesi, ölçe?in kısa süreli aral?klarla uyguland??nda tutarlı sonuçlar verdi?ini ve klinik kullan?ma uygun oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in psikometrik yap?s?n? belirlemek amacıyla yapılan do?rulamalı faktör analizi (DFA), verilerin DSM-5'in öngördü?ü be? faktörlü modele mükemmel uyum sağlad??n? göstermiştir. Bu be? faktör, sırasıyla Giri?, Olumsuz Duygudurum, Ayr??ma, Kaç?nma ve Uyar?lma belirti kümelerine kar??ılık gelmektedir. Analizler, ölçe?in yap?s?sal modelinin Türk örnekleminde de geçerli oldu?unu kesinleştirmiştir.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme/Uyarlama (Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas? yapılm??t?r.)

Format: Ölçek maddeleri, belirti ?iddetini ölçmek üzere çoklu derecelendirme (Likert tipi) format?nda düzenlenmiştir. Orijinal DSM-5 ?iddet ölçütlerine uygun olarak, yanıtlar genellikle 5

puanlık bir aralıkta (örneğin, 0=Hiç Yok - 4=A??r? Düzeyde) derecelendirilir.

Language Available: Türkçe (Turkish), İngilizce (English - Orijinal versiyon)

Population Group: Çocuklar ve Ergenler

Age Group: 11-17 ya?

Population Details: Travmatik olaylara maruz kalm?? veya klinik olarak akut stres belirtileri gösteren ergen popülasyonu.

Test Methodology: Klinik görüşmeye ek olarak, belirti ?iddetini standardize etmek amacıyla öz bildirim veya klinisyen derecelendirmesi ?eklinde uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler

Akut Stres, Travma Sonrası Stres, Çocuk Psikiyatrisi, Ölçek Uyarlama, Cronbach Alfa, Faktör Yapıs?, Klinik De?erlendirme

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Sorumlu Yazar ?leti?im: drserminyalin@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in bu Türkçe uyarlaması ve geçerlik çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçe?in ticari kullanımı ve izin koşulları için sorumlu yazar Sermin Yalin Sapmaz ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Sapmaz, S. Y., Erkuran, H. O., Ergin, D., Celasin, N. S., Karaarslan, D., Ozturk, M., ... & Aydemir, O. (2017). Validity and Reliability of the Turkish Version of DSM-5" Severity of Acute Stress Symptoms--Child Age 11-17" Form. *Dusunen Adam: Journal of Psychiatry & Neurological Sciences*, 30(1), 32-38.

Makalenin çevrimiçi bağlantısı: proxy2.marmara-elibrary.com

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: dsm-5-severity-of-acute-stress-symptoms-child-

[age-11-17-form-toad.pdf](#)

DSM-5 "Çocukluk Ça?? Akut Stres Belirtileri ?iddeti Ölçe?i" Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almad???ndan, bu bölümde ölçek maddeleri sunulamamaktadır. Maddelerin tam içeri?i için lütfen kaynak makaleye veya sorumlu yazara başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM